

Dönem : 1
Toplantı: 1

MILLET MECLİSİ S. Sayısı : 215

Ahvali şahsiye ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki 26 Eylül 1957 tarihli Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, İçişleri ve Bütçe komisyonları raporları(1/128)

T. C.

Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 854/557

16 . 2 . 1962

Millet Meclisi Başkanlığına

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisince arzi Bakanlar Kurulunca 14 . 2 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Ahvali şahsiye ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki 26 Eylül 1957 tarihli Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı» gerekçesi ve ekiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

GEREKÇE

Memleketimizin de üyesi bulunduğu «Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonunun 26 - 28 Eylül 1956 tarihinde Paris'te yaptığı yıllık Genel Kurul toplantısında, Fransız Millî Komitesi tarafından, «Yabancı memleketlerde kullanılmak üzere verilecek nüfus kayıt özeti örnekleri hakkındaki Sözleşme» de anılan veya onlara benzer ahvali şahsiye belgelerinin parasız verilmesi ve âkîd devletler arasında tasdikten muaf tutulması maksadıyla, «Ahvali şahsiye ile ilgili belgelerin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkında Sözleşme» akdi teklif edilmiş ve buna ilişkin bir de tasarı ortaya atılmıştır.

Doğum, ölüm ve evlenme ilmühaberleri, ölü doğan bir çocuğun beyan kâğıdı, meşru olmayan çocukların tanınmasına mâtuf ve ahvali şahsiye (nüfus) memurlarınca düzenlenmiş belgeler veya çıkarılmış örnekler, boşanma ilmühaberleri veya boşanma hüküm veya kararlarının örnekleri ile ilgili belgeler, ahvali şahsiyeye ilişkin emirname, hüküm veya kararların örneklerinin çıkarılmasına ait belgeler gibi ahvali şahsiye ile ilgili belgelerin parasız verilmesini ve tasdikten muaf tutulmasını hedef tutan adı geçen Sözleşme tasarısı, Genel Kurul tarafından görüşülerek kabul edilmiş ve üye devletlerin ve bu arada Türkiye'nin de imzasına sunulmuştur.

Sözleşme tasarısı, Adalet, İçişleri ve Dışişleri Bakanlıklarıyla Ankara Hukuk Fakültesi temsilcilerinden meydana gelen Millî Komisyonumuzca incelenerek bunun Hükümetimizce de imzalanmasında, gerek mevzuatımız, gerek millî menfaatlerimiz bakımından her hangi bir sakınca görülmemiş, aksine yukarıda anılan ahvali şahsiyeye ilişkin ve yabancı memleketlerde kullanılacak belgelerin verilmesi hakkında Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu Üyesi diğer devletlerle birlikte 26 Eylül 1956 da Paris'te imzalamış olduğumuz Sözleşmenin eki olması bakımından faydalı ve gerekli görülmüştür.

Ancak, bu Sözleşme, yukarıda da açıklandığı üzere, ahvali şahsiye belgelerinin tasdikten muaf tutulması hükmünü (madde 4) ihtiva etmekte ve bu ise Harelar Kanununun 78 nci maddesine ilişkin

7 sayılı tarifenin 2 nci maddesi gereğince, konsolosluklarımızca alınması gereken 80 liralık Tasdik Harecinin, bahis konusu belgelerin tasdike tâbi tutulmaması sebebiyle, alınmamasını gerektirmektedir.

Bu hüküm, her ne kadar anılan kanunla çatışan ve gelir terkinini gerektiren bir hal olarak görülmüyorsa da, Sözleşmenin 1 nci maddesinin mütekabiliyet şartına hâlâ getirmemesi dolayısıyla kabülünde bir sakınca görülmemiş ve tarafımızdan da imzalanmasına karar verilmiştir.

Sözleşme, Milletlerarası Ahvali Şahsiye (kişi halleri) Komisyonunun 26 Eylül 1957 tarihinde Lüksemburg'ta yaptığı toplantıda Federal Almanya, Belçika Kırallığı, Fransa Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükâlığı, Holânda Kırallığı Hükümetleri ve Hükümetimiz tarafından imzalanmış bulunmaktadır.

Büyük Millet Meclisince 2 Nisan 1958 tarihli ve 7111 sayılı Kanunla tasdik edilmiş olan «Yabancı memleketlerde kullanılmak üzere verilecek ahvali şahsiye (nüfus) kayıt özeti örnekleri hakkındaki Sözleşmenin ekini teşkil eden, teknik bakımdan faydalı ve kabule şayan bulunan ve mevzuatımızla da çatışmadığı görülen ve âdil devletler ülkelerinde nüfus işlemlerinin çabuklukla yürütülmesi bakımından büyük kolaylıklar sağlayacak olan» Ahvali şahsiye ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki Sözleşme, onaylanmasının uygun bulunması için gereken işlemin yapılması zımında, T. Büyük Millet Meclisinin yüksek takdirine sunulur.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/128
Karar No. : 13

7 . 4 . 1962

Yüksek Başkanlığa

Ahvali şahsiye ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki 26 Eylül 1957 tarihli Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair olan kanun tasarısı, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Gerekçede belirtilen sebeplerle hazırlanmış olan metin, Komisyonumuzca da uygun mütalâa olunmuş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince İçişleri Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu

Başkanı Bursa Cevdet Perin	Sözcü İstanbul Cihad Baban	Kâtip Hatay A. Muhsin Bereketoğlu	Denizli S. Bosna
Erzurum E. Akça	İstanbul F. K. Gökay	Kocaeli N. Erim	Kütahya S. Tosbi
Samsun İ. Kılıç	Samsun O. Şahinoğlu	Manisa N. Yenışehirlioğlu	Mardin V. Dizdaroğlu
Uşak A. Tahtakılıç	Tekirdağ O. Öztrak	Zonguldak K. Esengin	

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. 1/128
Karar No. 12

13 . 4 . 1962

Yüksek Başkanlığa

Ahvali Şahsiye ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki 26 Eylül 1957 tarihli Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Hükümet gerekçesinde etraflıca belirtilen sebepler, komisyonumuzca da müsbet mütalâa olunmuş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millet Meclisi

İçişleri Ko. Başkanı
İzmir
O. S. Adal

Sözcü
Edirne
İ. Ertem

Kâtip
Ankara
Zühtü Pehlivanlı
İmzada bulunamadı

Ankara
İ. S. Hatipoğlu

Erzurum
A. Şenyurt
Konya
İ. Kabadayı

Eskişehir
Ş. Asbuzoğlu
Kütahya
S. Sarpaşar
Sivas
R. Günay

Giresun
E. Kılıçoğlu
Mardin
Ş. Aysan
Zonguldak
Ahmet Fuat Ak
İmzada bulunamadı

İstanbul
Z. Altınoğlu
Sivas
İ. Göker

Bütçe Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Komisyonu
Esas No : 1/128
Karar No : 49

6 . 6 . 1962

Yüksek Başkanlığa

Ahvali şahsiye ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki 26 Eylül 1957 tarihli Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı komisyonumuza havale edilmiş olmakla Dışişleri ve Maliye bakanlıkları temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü :

Kanun tasarısı gerekçesinde tafsilen izah edildiği veçhile, memleketimizin de üyesi bulunduğu «Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonunun 26 - 28 Eylül 1956 tarihinde Paris'te yaptığı yıllık Genel Kurul toplantısında yabancı memleketlerde kullanılmak üzere verilecek nüfus kayıt özeti örnekleri hakkındaki Sözleşme» de anılan veya onlara benzer ahvali şahsiye belgelerinin parasız verilmesi ve âkrd devletler arasında tasdikten muaf tutulması müzakere ve kabul edilerek üye devletlerin ve bu arada Türkiye'nin de imzasına sunulmuştur. Sözleşme tasarısı, Adalet, İçişleri ve Dışişleri Bakanlarıyla Hukuk Fakültesi temsilcilerinden meydana gelen Millî Komisyonca da incelenerek tasarının Hükümetimizce de imzalanmasında, gerek mevzuatımız ve gerekse millî menfaatımız bakımından her hangi bir sakınca görülmemiş ve yukarıda adı geçen üyesi bulunduğumuz Ahvali Şahsiye Komisyonu üyesi bulunan diğer devletlerle birlikte 26 Eylül 1956 da Paris'te imzaladığımız Sözleşmenin eki olması hasebiyle faydalı ve gerekli görülmüştür.

Ancak bu tasarı, ahvali şahsiye belgelerini tasdikten muaf tutulması hasebiyle konsolosluklarımızca alınmakta olan 80 liralık tasdik harcının alınmamasını gerektirmekte ve gelir terkini mahiyetini taşımakta ise de bu hükmün âkîd devletlerle mütakabiliyet esasına dayanmakta olduğu cihetle mahzurlu görülmediğinden komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Elâzığ <i>Ö. Faruk Sanaç</i> Ankara <i>Muhlis Ete</i> Bilecik <i>Şadi Binay</i>	Başkan V. Elâzığ <i>Hürrem Müftügil</i> Artvin <i>S. Osman Avcı</i> Hatay <i>Şekip İnal</i>	Bu Raporun Sözcüsü Kırşehir <i>Ahmet Bilgin</i> Aydın <i>İsmet Sezgin</i> İstanbul <i>Reşit Ülker</i>	Kâtip Balıkesir <i>Cihat Bilgehan</i> Balıkesir <i>Fenni İslimyeli</i> Konya <i>İrfan Baran</i> İmzada bulunmadı Ordu <i>Arif Hikmet Onat</i> Trabzon <i>Ali Şakir Ağanoğlu</i>
Konya <i>Rüştü Özal</i> Sakarya Nuri Bayar İmzada bulunmadı	Maraş <i>Enver Kaplan</i> Siirt <i>Adil Yaşa</i>	Muğla <i>Turan Şahin</i> Sinop <i>Mahmut Alicanoğlu</i>	

Yozgat
Celâl Sungur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ahvali şahsiye ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki 26 Eylül 1957 tarihli Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 26 Eylül 1957 tarihinde Lüksemburg'ta imzalanan Ahvali şahsiye ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki Sözleşmenin onaylanması uygun görülmüştür.

MADDE 2. — Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini İçişleri ve Dışişleri Bakanları yürütür.

14 . 2 . 1962

Başbakan <i>İ. İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı <i>A. Eyidoğan</i> Devlet Bakanı <i>A. Doğan</i> Devlet Bakanı <i>N. Su</i>
Devlet Bakanı <i>T. Feyzioğlu</i>	
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	

Adalet Bakanı <i>S. Kurultuoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>
İçişleri Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>S. Sarper</i>
Maliye Bakanı <i>Ş. İnan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>II. İncesulu</i>
Bayındırlık Bakanı <i>E. Paksüt</i>	Ticaret Bakanı <i>İ. Gürsan</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı <i>S. Seren</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>Ş. Buladoğlu</i>
Tarım Bakanı <i>C. Oral</i>	Ulaştırma Bakanı <i>C. Akyar</i>
Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>	Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>
Ba. Ya. ve Turizm Bakanı <i>K. Evliyaoglu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>M. Güven</i>

Ahvali Şahsiye (Kişi Halleri) ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkında Sözleşme

Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu üyelerinden olan Federal Almanya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Fransa Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükâlığı, Holânda Kırallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri, ahvali şahsiye belgelerinin verilmesi ve onaylanmasına ilişkin bâzı meseleleri müştereken halletmek isteğiyle aşağıdaki hükümler üzerinde uyuşmuşlardır :

Madde — 1.

Bu Sözleşmeye taraf bulunan iki Devlet arasında akdedilmiş veya bundan böyle akdolunacak iki taraflı Sözleşmeler tatbikatına hâlel gelmemek üzere, her Âkîd Devlet kendi ülkesinde ve talep eden Hükümetin vatandaşına aidolarak düzenlenen ahvali şahsiyeye ilişkin belge örnek veya özetlerini, idari bir maksatla veya fakir ve muhtaç kimselere yardım maksadiyle yapılan bir talep vukuunda, diğer Âkîd Devletlere parasız vermeyi taahhüt eder.

Madde — 2.

Bu husustaki talep, diplomatik misyonlar veya konsoloslar tarafından, her Âkîd Devletçe bu Sözleşme ekinde gösterilen yetkili merciler nezdinde yapılır. Bu konudaki talepname, «idari maksat» veya «isteyen kimsenin fakrühali» sebebini özet olarak belirtir.

Madde — 3.

Bir ahvali şahsiye (kişi halleri) belgesinin verilmesi, bu belge ile ilgili kişinin uyruklığına tesir etmez.

Madde — 4.

Veren makamın imza ve mührünü taşıyan ahvali şahsiyeye ilişkin belgelerin örnek veya özetleri her Âkîd Devlet ülkesinde karşılıklı olarak tasdikten muaftır.

Madde — 5.

- 1, 3 ve 4 ncü maddelerde bahse konu ahvali şahsiye belgeleri deyiminden şunlar anlaşılacaktır :
- Doğum ilmühaberleri,
 - Ölü doğan bir çocuğun beyan kâğıtları,
 - Meşru olmayan çocukların tanınmasına ilişkin ve ahvali şahsiye (nüfus) memurlarınca düzenlenmiş belgeler veya çıkarılmış kayıt örnekleri,
 - Evlenme ilmühaberleri,
 - Ölüm ilmühaberleri,
 - Boşanma ilmühaberleri veya boşanma hüküm veya kararlarının örnekleri,
 - Ahvali şahsiyeye ilişkin emirname, hüküm veya kararların örnekleri.

Madde — 6.

Bu Sözleşme onaylanacak ve onaylama belgeleri İsviçre Federal Konseyine tevdi olunacaktır.

Her onaylama belgesinin tevdiini bildirir bir tutanak hazırlanacak, bunların onaylanmış bir örneği, diplomasi yoluyla, imza eden devletlerin her birine ulaştırılacaktır.

Madde — 7.

Bu Sözleşme, yukarıdaki maddede bahis konusu onaylama belgesinden ikincisinin tevdiini kovalıyan 30 neu gün yürürlüğe girecektir.

Sözleşme, sonradan onaylıyan her imzacı Devlet için, onaylama belgesinin tevdiini kovalıyan 30 neu gün yürürlüğe girecektir.

Madde — 8.

Bu Sözleşme, her Âkîd Devletin anavatan top akklarının bütününde uygulanır.

Her Âkîd Devlet, bu Sözleşme hükümlerinin anavatan dışındaki ülkelerinden bir veya birkaçına veyahut milletlerarası münasebetleri kendisi tarafından sağlanan Devlet veya ülkelere uygulanaacağını, imza, tasdik veya katılma anında veya sonraki bir zamanda İsviçre Federal Konseyine tebliğ suretiyle beyan edebilir. İsviçre Federal Konseyi, her Âkîd Devlete, diplomasi yoluyla bu tebliğin onaylı bir örneğini gönderecektir. Bu Sözleşme hükümleri, tebliğin İsviçre Federal Konseyince alınmasını kovalıyan 60 ncı gün, anılan tebliğ e gösterilen ülke veya ülkelerde uygulanacaktır.

Bu maddenin 2 nci fıkrasındaki hüküm gereğince, bir beyanda bulunmuş olan her Devlet, sonradan her istediği anda, İsviçre Federal Konseyine göndereceği bir tebliğ ile, bu Sözleşmenin evvelki tebliğde gösterilen devlet veya ülkelerin bir veya birkaçında uygulanmayacağını beyan edebilecektir.

İsviçre Federal Konseyi, her Âkîd Devlete diplomasi yoluyla bu yeni tebliğin bir örneğini gönderecektir.

Sözleşmenin gösterilen ülkede uygulanması, bahis konusu tebliğin İsviçre Federal Konseyince alınmasını kovalıyan 60 ncı gün, son bulur.

Madde — 9.

Her devlet, bu Sözleşmeye katılabilir. Katılmak istiyen Devlet, bu niyetini, İsviçre Federal Konseyine tevdi edilecek bir belge ile tebliğ edecektir. Konsey de, bunun onaylanmış bir örneğini, diplomasi yoluyla, her Âkîd Devlete gönderecektir. Sözleşme, katılan devlet için, katılma belgesinin tevdiini kovalıyan 30 neu gün yürürlüğe girecektir.

Katılma belgesi 7 nci maddenin 1 nci fıkrası gereğince, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden evvel tevdi edilmeyecektir.

Madde — 10.

Bu Sözleşme, daha mükemmel bir hale getirilmek üzere, değişikliğe tâbi tutulabilir.

Değişiklik teklifi, bu teklifi muhtelif Âkîd Devletlerle Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu Genel Sekreterine bildirecek olan İsviçre Federal Konseyine yapılacaktır.

Madde — 11.

Bu Sözleşme, 7 nci maddenin 1 nci fıkrasında gösterilen tarihten itibaren 10 yıl yürürlükte olacaktır.

Sözleşme, fesih vâkı olmadıkça, her 10 yıl sonunda 10 yıl daha kendiliğinden uzatılmış olacaktır.

Fesih keyfiyeti, bu hususta diğer bütün Âkîd Devletlere bilgi verecek olan İsviçre Federal Konseyine, senenin bitiminden en az 6 ay evvel haber verilmiş olmalıdır.

Fesih keyfiyeti sadece fesih ihbarında bulunan Devlet hakkında hüküm ifade eder. Sözleşme diğer devletler için yürürlükte kalacaktır.

Usulü veçhile yetkilendirilmiş olan, imzaları aşağıda bulunan temsilciler, tasdikân bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

İsviçre Federal Konseyi arşivlerine tevdi olunmak üzere, bir tek nüsha olarak 26 Eylül 1957 de Lüksemburg'da düzenlenmiş olup onaylı bir örneği anılan Konseyce her Akıd Devlete diplomasi yoluyla gönderilecektir.

Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti adına
İmza

Belçika Kıralliyeti Hükümeti adına
İmza

Fransız Cumhuriyeti Hükümeti adına
İmza

Lüksemburg Büyük Dükalığı Hükümeti adına
İmza

Holânda Kıralliyeti Hükümeti adına
İmza

Holânda ile Surinam ve Holânda Antilleri arasında âmme hukuku bakımından mevcudolan eşitlik muvacehesinde, Sözleşmede geçen «anavatan» ve «anavatan dışı» deyimleri, Holânda Kırallığı bakımından ilk mânalarını kaybetmekte olup Kırallık bakımından «Avrupa» ve «Avrupa dışı» anlamına alınacaktır.

İsviçre Konfederasyonu Hükümeti adına
İmza

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına
İmza

E K

Başka bir merci gösteren özel sözleşmelerin uygulanması ihtirazî kaydı altında, bu Sözleşmenin ikinci maddesinde derpiş olunan yetkili merci şudur :

- Federal Almanya Cumhuriyetinde, belgeye vâziülyed ahvali şahsiye memuru,
- Belçika Kıralliyetinde Hariciye Vekâleti,
- Fransa Cumhuriyetinde, belgeye vâziülyed ahvali şahsiye memuru,
- Lüksemburg Büyük Dükalığında, belgeye vâziülyed ahvali şahsiye memuru,
- Holânda Kırallığında, belgeye vâziülyed ahvali şahsiye memuru,
- İsviçre Konfederasyonunda, Bern'de ahvali şahsiye Federal Dairesi,
- Türkiye Cumhuriyetinde, belgeye vâziülyed ahvali şahsiye memuru,

